

УДК 657:004.9:334.012.63
JEL M41; M15; L25; O33

ЦИФРОВІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ: ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ВПЛИВ НА УПРАВЛІНСЬКУ АНАЛІТИКУ

Ігор Охріменко¹, Інна Райковська²

¹Академія праці, соціальних відносин та туризму Федерації професійних спілок України,
03188, м. Київ, вул. Кільцева дорога, 3-А
e-mail: iv.okhrim@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3607-870X>

²Київський кооперативний інститут бізнесу і права,
03022, м. Київ, вул. Юлії Здановської, 18а
e-mail: raikovskaya@ukr.net; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2670-7277>

Анотація. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування впливу цифровізації бухгалтерського обліку на ефективність діяльності малих підприємств та визначення її ролі у формуванні системи управлінської аналітики. Актуальність дослідження зумовлена активною цифровою трансформацією економіки, що супроводжується впровадженням інформаційних технологій у систему бухгалтерського обліку та змінює його функціональну роль у системі управління підприємством. У сучасних умовах бухгалтерський облік поступово трансформується з інструменту фіксації господарських операцій у складову інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських рішень та стратегічного управління підприємством. Методологічною основою дослідження є системний, інституційний та прагматичний підходи до аналізу трансформації облікових систем у цифровій економіці. У процесі дослідження використано методи аналізу, синтезу, наукової абстракції, порівняння та узагальнення. У статті обґрунтовано, що цифровізація бухгалтерського обліку сприяє підвищенню точності, своєчасності та доступності фінансової інформації, оптимізації облікових процесів і розвитку управлінської аналітики. Визначено, що впровадження цифрових облікових систем забезпечує підвищення ефективності використання інформаційних ресурсів підприємства, сприяє оптимізації бізнес-процесів і підвищенню результативності управлінських рішень. Запропоновано методичний підхід до оцінювання ефективності цифровізації бухгалтерського обліку малих підприємств, що ґрунтується на системі економічних, інформаційних та управлінських показників.

Ключові слова: цифровізація бухгалтерського обліку; малі підприємства; управлінська аналітика; цифрова трансформація; ефективність діяльності підприємств; обліково-аналітична система обліку; управлінські рішення.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економіки характеризується активним впровадженням цифрових технологій у всі сфери господарської діяльності,

що зумовлює трансформацію традиційних підходів до організації бухгалтерського обліку. Особливо відчутними ці процеси є для малих підприємств, які функціонують у динамічному ринковому середовищі та потребують оперативної, достовірної й аналітично цінної інформації для прийняття управлінських рішень. У таких умовах цифровізація бухгалтерського обліку розглядається як один із ключових чинників підвищення ефективності управління та забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів малого підприємництва.

Використання сучасних цифрових інструментів, зокрема автоматизованих облікових систем, хмарних сервісів, електронного документообігу та інтегрованих інформаційних платформ, сприяє підвищенню швидкості обробки облікових даних, мінімізації помилок у фінансовій інформації та підвищенню прозорості господарських операцій. Завдяки цьому бухгалтерський облік поступово трансформується з інструменту фіксації господарських фактів у важливий елемент інформаційно-аналітичного забезпечення управління підприємством. Цифрові технології дозволяють формувати більш структуровані масиви даних, що значно розширює можливості їх подальшого аналітичного використання.

Водночас процес цифровізації бухгалтерського обліку малих підприємств супроводжується рядом проблем, серед яких недостатній рівень цифрової готовності бізнесу, обмежені фінансові ресурси для впровадження сучасних інформаційних систем, а також відсутність чітких методичних підходів до оцінювання ефективності використання цифрових облікових технологій. У зв'язку з цим особливої актуальності набувають наукове обґрунтування впливу цифровізації бухгалтерського обліку на результативність діяльності малих підприємств та визначення її ролі у формуванні сучасної системи управлінської аналітики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання цифровізації бухгалтерського обліку у сучасній науковій літературі розглядається у контексті ширших процесів цифрової трансформації економіки, що змінюють не лише технологічні засади облікових систем, а й їхню функціональну роль у процесах управління підприємством. У межах сучасного наукового дискурсу бухгалтерський облік дедалі частіше інтерпретується як складова інформаційно-аналітичної системи управління, що забезпечує формування знання про економічну реальність підприємства. У цьому контексті цифровізація обліку виступає не лише технологічним явищем, але й проявом глибших епістемологічних і праксеологічних змін у системі управління господарською діяльністю.

У працях українських дослідників значна увага приділяється інституційним та методологічним аспектам цифрової трансформації бухгалтерського обліку. Зокрема, Н. М. Курган, С. В. Руденко та Д. О. Березовська підкреслюють, що впровадження цифрових форматів фінансової звітності та використання таксономії даних створює передумови для стандартизації фінансової інформації, підвищення її прозорості та інтеграції підприємств у глобальний інформаційний простір [6]. Подібні висновки містяться і в роботах В. В. Новікова, який розглядає цифровізацію бухгалтерського обліку як важливий інструмент підвищення ефективності діяльності малих підприємств через автоматизацію облікових процедур та оптимізацію інформаційних потоків [2]. Дослідження В. Я. Панасюка та Н. В. Мужевич також підтверджують, що впровадження

цифрових облікових систем сприяє трансформації бізнес-процесів підприємств та підвищенню ефективності управління господарською діяльністю [3]. У свою чергу, С. А. Гаркуша та О. П. Бабенко акцентують увагу на ролі інноваційних технологій у модернізації бухгалтерського обліку та формуванні нових підходів до організації інформаційного забезпечення управління [4].

У міжнародних дослідженнях проблема цифровізації бухгалтерського обліку здебільшого аналізується через призму впливу цифрових технологій на ефективність діяльності підприємств, зокрема малого та середнього бізнесу. Так, П. Гумеде та Б. Дламіні доводять, що використання хмарних бухгалтерських систем значно підвищує точність фінансової звітності та забезпечує оперативний доступ до облікової інформації, що сприяє посиленню фінансового контролю та підвищенню ефективності управління підприємством [7]. Подібні результати отримали Ф. Кусумавардхані, Д. Ратмоно, С. Вібово, Д. Дарсоно, С. Відьятмоко та Н. Рохман, які встановили позитивний вплив цифровізації облікових систем на якість бухгалтерської інформації, зниження витрат та підвищення результативності управлінських рішень [8].

Окремий напрям досліджень пов'язаний із вивченням впливу цифрових облікових технологій на фінансові результати та довгострокову стійкість підприємств. Так, Ю. Октари, Р. Новіанті та Т. Анграені зазначають, що цифрові облікові системи сприяють підвищенню конкурентоспроможності підприємств і створюють передумови для їхнього сталого розвитку [10]. У свою чергу, Л. Садрі обґрунтовує наявність статистично значущого зв'язку між рівнем використання цифрових бухгалтерських інструментів і фінансовими показниками підприємств [11]. Важливий внесок у розвиток даної проблематики роблять також дослідження Р. Юнанто, Д. Вахаба, С. Анггадіні, А. Пурфіні та Х. Юліанто, які доводять, що цифрова трансформація бухгалтерського обліку сприяє підвищенню операційної ефективності підприємств через оптимізацію облікових процесів [12]. Крім того, у роботах Т. Вахюні [13], Р. Бегум та Ф. Бегум [14], а також А. Мукамби [15] досліджуються фактори прийняття цифрових технологій підприємствами та їхній вплив на трансформацію облікових практик.

Попри значну кількість наукових досліджень, присвячених цифровій трансформації бухгалтерського обліку, низка аспектів цієї проблематики залишається недостатньо розкритою. Зокрема, у більшості робіт увага зосереджується на технологічних аспектах цифровізації або на питаннях впровадження інформаційних систем, тоді як методичні підходи до комплексного оцінювання ефективності цифровізації бухгалтерського обліку малих підприємств залишаються недостатньо розробленими. Недостатньо дослідженим є також вплив цифровізації облікових систем на формування управлінської аналітики та використання облікової інформації у процесі стратегічного управління підприємством. Саме ці невирішені аспекти становлять наукову проблему, що потребує подальшого теоретичного осмислення та практичного дослідження.

Метою статті є теоретичне обґрунтування впливу цифровізації бухгалтерського обліку на ефективність діяльності малих підприємств та визначення її ролі у формуванні системи управлінської аналітики. Досягнення поставленої мети передбачає аналіз сучасних підходів до цифрової трансформації облікових систем, оцінювання її впливу

на якість облікової інформації та обґрунтування значення цифрових технологій у підвищенні результативності управлінських рішень.

Методологічною основою дослідження є поєднання загальнонаукових і спеціальних методів пізнання економічних процесів, що забезпечує комплексне осмислення феномену цифровізації бухгалтерського обліку малих підприємств. Теоретичне підґрунтя дослідження сформовано на основі системного, інституційного та праксеологічного підходів до аналізу трансформації облікових систем у цифровій економіці. У процесі дослідження використано методи наукової абстракції, логічного узагальнення, аналізу та синтезу для виявлення сутності цифровізації обліку, а також порівняльний і структурно-функціональний аналіз для оцінювання її впливу на якість облікової інформації та розвиток управлінської аналітики. Інформаційною базою дослідження слугували наукові публікації вітчизняних і зарубіжних учених, присвячені проблемам цифрової трансформації бухгалтерського обліку та інформаційного забезпечення управління підприємствами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний етап розвитку економічних систем характеризується активним впровадженням цифрових технологій у всі сфери господарської діяльності, що зумовлює трансформацію традиційних підходів до організації інформаційних систем підприємств. У цьому контексті бухгалтерський облік поступово еволюціонує від інструменту фіксації господарських операцій до складової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління підприємством. Цифровізація бухгалтерського обліку виступає важливим фактором підвищення ефективності діяльності підприємств, особливо у секторі малого бізнесу, який функціонує в умовах високої динаміки ринкового середовища та обмежених ресурсів.

У науковій літературі цифровізація бухгалтерського обліку розглядається як комплексний процес трансформації облікових систем на основі використання сучасних інформаційних технологій, таких як хмарні обчислення, автоматизовані облікові платформи, інтегровані ERP-системи, технології обробки великих даних та цифровий документообіг. Згідно з дослідженням П. Гумеде та Б. Дламіні, використання хмарних бухгалтерських систем дозволяє забезпечити більш високу точність фінансової звітності, оперативний доступ до облікових даних та підвищення ефективності фінансового контролю в діяльності підприємств [7]. Дослідники підкреслюють, що цифрові технології сприяють формуванню більш прозорого інформаційного середовища, що є необхідною передумовою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Подібну позицію підтримують Ф. Кусумавардхані, Д. Ратмоно, С. Вібово, Д. Дарсоно, С. Відьятмоко та Н. Рохман, які у своєму дослідженні доводять, що цифровізація облікових систем безпосередньо впливає на якість бухгалтерської інформації, знижує витрати підприємства та сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень [8]. Зокрема, результати їхнього емпіричного дослідження свідчать, що використання цифрових облікових систем забезпечує більш високу точність фінансових даних, підвищує оперативність формування звітності та сприяє покращенню аналітичних можливостей управлінських систем підприємства.

У роботах Р. Юнато, Д. Вахаба, С. Ангадіні, А. Пурфіні та Х. Юліанто цифровізація бухгалтерського обліку розглядається як важливий чинник підвищення операційної ефективності підприємств. Дослідники доводять, що використання цифрових облікових платформ сприяє оптимізації облікових процесів, скороченню часу обробки інформації та зниженню адміністративних витрат [12]. Це дозволяє підприємствам більш ефективно використовувати свої ресурси та підвищувати конкурентоспроможність у сучасному економічному середовищі.

З філософської точки зору цифровізація бухгалтерського обліку може розглядатися як прояв більш широких епістемологічних змін у системі управління економічними процесами. Якщо традиційний бухгалтерський облік був спрямований передусім на ретроспективну фіксацію господарських операцій, то цифрові облікові системи формують нову парадигму управління інформацією, у межах якої облікові дані виступають джерелом аналітичного знання, що використовується у процесі стратегічного управління підприємством.

У цьому контексті цифровізація бухгалтерського обліку сприяє формуванню нової якості інформаційного забезпечення управління підприємством. Цифрові технології дозволяють інтегрувати облікову інформацію з іншими інформаційними підсистемами підприємства, що створює передумови для розвитку управлінської аналітики. Як зазначає Л. Садрі, використання цифрових бухгалтерських систем має позитивний вплив на фінансову результативність підприємств, оскільки забезпечує більш ефективне використання інформаційних ресурсів у процесі прийняття управлінських рішень [11].

З огляду на зазначене, цифровізація бухгалтерського обліку може розглядатися як важливий інституційний механізм підвищення ефективності діяльності підприємств, що забезпечує інтеграцію облікових процесів у сучасне цифрове економічне середовище.

Таблиця 1

Основні наукові підходи до дослідження цифровізації бухгалтерського обліку підприємств

Науковий підхід	Сутність підходу	Основні результати досліджень	Автори
Технологічний підхід	Розглядає цифровізацію як процес впровадження інформаційних систем у бухгалтерський облік	Підвищення швидкості обробки даних та автоматизація облікових процедур	П. Гумеде, Б. Дламіні
Інформаційний підхід	Аналізує вплив цифрових технологій на якість бухгалтерської інформації	Підвищення точності та доступності фінансових даних	Ф. Кусумавардхані та ін.
Управлінський підхід	Досліджує роль цифрового обліку у системі управління підприємством	Підвищення ефективності управлінських рішень	Л. Садрі
Праксеологічний підхід	Аналізує цифровізацію як фактор підвищення ефективності господарської діяльності	Зниження операційних витрат та оптимізація бізнес-процесів	Р. Юнато та ін.

Джерело: сформовано автором на основі [7; 8; 11; 12].

Суттєвою характеристикою сучасного етапу розвитку бухгалтерського обліку є трансформація його функціонального призначення. Якщо у традиційній моделі бухгалтерський облік виконував переважно функцію реєстрації та узагальнення господарських операцій, то в умовах цифрової економіки він дедалі більше інтегрується у систему управлінської аналітики підприємства. Цифрові технології створюють нові можливості для обробки значних масивів даних, формування аналітичних звітів та оперативного отримання управлінської інформації.

У наукових дослідженнях підкреслюється, що цифровізація бухгалтерського обліку істотно підвищує якість інформаційного забезпечення управління підприємством. Так, результати дослідження Ф. Кусумавардхані, Д. Ратмоно, С. Вібово, Д. Дарсоно, С. Відьятмоко та Н. Рохман свідчать про те, що використання цифрових облікових систем сприяє підвищенню точності фінансової інформації, забезпечує її своєчасність та доступність для управлінського персоналу [8]. Автори зазначають, що цифрові системи дозволяють значно зменшити кількість помилок, пов'язаних із ручною обробкою даних, а також забезпечують більш ефективну інтеграцію бухгалтерської інформації з іншими інформаційними підсистемами підприємства.

Подібні висновки підтверджуються результатами дослідження П. Гумеде та Б. Дламіні, які доводять, що використання хмарних бухгалтерських систем забезпечує можливість доступу до фінансових даних у режимі реального часу, що значно підвищує ефективність управлінського контролю та фінансового планування підприємства [7]. Дослідники підкреслюють, що цифрові облікові системи дозволяють керівникам підприємств оперативно отримувати актуальну інформацію про фінансовий стан підприємства, що є важливою передумовою для прийняття стратегічних управлінських рішень.

Важливим аспектом цифровізації бухгалтерського обліку є її вплив на формування системи управлінської аналітики. У сучасних умовах бухгалтерська інформація виступає не лише джерелом фінансової звітності, але й основою для формування аналітичних моделей управління підприємством. Завдяки використанню цифрових технологій облікова інформація може бути інтегрована з даними управлінського обліку, систем планування ресурсів підприємства (ERP), систем управління взаємовідносинами з клієнтами (CRM) та іншими інформаційними платформами.

З позицій економічної теорії це означає перехід від інформаційної моделі бухгалтерського обліку до аналітичної моделі управління підприємством. У такій моделі облікова інформація виступає основою для формування управлінських знань, що використовуються у процесі прийняття стратегічних рішень. Як зазначає Л. Садрі, цифрові бухгалтерські системи дозволяють підприємствам більш ефективно використовувати інформаційні ресурси та підвищувати фінансову результативність діяльності [11].

Крім того, цифровізація бухгалтерського обліку сприяє підвищенню ефективності управління бізнес-процесами підприємства. У дослідженні Р. Юнанто, Д. Вахаба, С. Анггадіні, А. Пурфіні та Х. Юліанто доведено, що впровадження цифрових облікових систем дозволяє оптимізувати облікові процедури, зменшити витрати на

обробку інформації та підвищити ефективність використання ресурсів підприємства [12]. Це особливо важливо для малих підприємств, які мають обмежені фінансові та організаційні ресурси.

У контексті розвитку цифрової економіки важливим напрямом досліджень є також вивчення впливу цифровізації бухгалтерського обліку на довгострокову стійкість підприємств. Так, Ю. Октари, Р. Новіанті та Т. Анграєні зазначають, що використання цифрових бухгалтерських систем сприяє підвищенню адаптивності підприємств до змін ринкового середовища та створює передумови для їхнього сталого розвитку [10]. На думку авторів, цифрові технології дозволяють підприємствам більш ефективно управляти фінансовими ресурсами, що сприяє підвищенню їхньої конкурентоспроможності.

Таким чином, результати аналізу наукових досліджень свідчать про те, що цифровізація бухгалтерського обліку має комплексний вплив на діяльність підприємств. Вона сприяє підвищенню якості бухгалтерської інформації, удосконаленню системи управлінської аналітики, оптимізації бізнес-процесів та підвищенню фінансової результативності підприємств.

Таблиця 2

**Системний вплив цифровізації бухгалтерського обліку
на інформаційне забезпечення управління підприємством**

Елемент цифровізації бухгалтерського обліку	Зміни в обліковій системі	Трансформація інформаційних характеристик	Управлінський ефект
Автоматизація облікових процедур	Використання цифрових облікових платформ та програмних рішень	Зростання точності та достовірності фінансових даних	Зменшення інформаційної асиметрії у процесі управління
Хмарні облікові системи	Доступ до фінансової інформації в режимі реального часу	Підвищення оперативності формування управлінської інформації	Оперативність управлінських рішень та фінансового контролю
Інтеграція інформаційних систем	Поєднання бухгалтерських систем із ERP, CRM та аналітичними платформами	Формування комплексних інформаційних масивів	Підвищення якості управлінської аналітики
Цифровий документообіг	Автоматизація обробки первинних документів	Скорочення часу обробки інформації та зменшення адміністративних витрат	Оптимізація бізнес-процесів підприємства
Аналітичні інструменти обробки даних	Використання цифрових інструментів аналізу фінансової інформації	Поглиблення аналітичних можливостей облікових систем	Підвищення ефективності стратегічного управління

Джерело: сформовано автором на основі [7; 8; 10; 11; 12].

Важливим аспектом дослідження цифровізації бухгалтерського обліку є оцінювання її економічної ефективності для діяльності підприємств. У сучасних наукових дослідженнях цифровізація облікових систем розглядається не лише як технологічна модернізація облікових процесів, а як інструмент підвищення результативності

управління підприємством. У цьому контексті цифровий бухгалтерський облік виступає складовою інформаційної інфраструктури підприємства, що забезпечує формування аналітичної бази для прийняття управлінських рішень.

Результати міжнародних досліджень свідчать про наявність прямого зв'язку між рівнем використання цифрових облікових систем та економічною ефективністю підприємств. Зокрема, у дослідженні Л. Садрі доведено, що впровадження цифрових бухгалтерських технологій позитивно впливає на фінансові результати діяльності підприємств, оскільки забезпечує більш ефективне використання інформаційних ресурсів у процесі управління [11]. Дослідник підкреслює, що цифрові облікові системи сприяють підвищенню прозорості фінансових процесів та забезпечують більш точний контроль за використанням ресурсів підприємства.

Подібні висновки містяться і в дослідженні Ю. Октари, Р. Новіанти та Т. Анграєні, які зазначають, що цифровізація бухгалтерського обліку сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств та створює передумови для їхнього сталого розвитку [10]. Автори підкреслюють, що цифрові технології дозволяють підприємствам більш ефективно управляти фінансовими потоками, оптимізувати витрати та підвищувати результативність господарської діяльності.

У роботах Р. Юнато, Д. Вахаба, С. Анггадіні, А. Пурфіні та Х. Юліанто цифрова трансформація бухгалтерського обліку розглядається як фактор підвищення операційної ефективності підприємств. Дослідники доводять, що використання цифрових облікових систем дозволяє значно скоротити час обробки інформації, підвищити точність фінансових даних та зменшити адміністративні витрати підприємства [12]. Це особливо важливо для малих підприємств, які функціонують у середовищі обмежених ресурсів і змушені постійно підвищувати ефективність використання наявних економічних можливостей.

У цьому контексті оцінювання ефективності цифровізації бухгалтерського обліку повинно ґрунтуватися на комплексному аналізі економічних, інформаційних та управлінських результатів її впровадження. З позицій системного підходу цифровізація бухгалтерського обліку формує нову якість інформаційного середовища підприємства, що забезпечує інтеграцію облікових, аналітичних та управлінських функцій.

З метою узагальнення результатів проведеного дослідження доцільно виділити основні показники, які можуть використовуватися для оцінювання ефективності цифровізації бухгалтерського обліку малих підприємств.

Таблиця 3

Методичний підхід до оцінювання ефективності цифровізації бухгалтерського обліку малих підприємств

Напрямок оцінювання	Основні показники	Характеристика впливу цифровізації	Очікуваний економічний результат
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Економічна ефективність	Зниження адміністративних витрат, оптимізація облікових процесів	Автоматизація облікових процедур та скорочення трудомісткості облікової роботи	Зменшення витрат на ведення бухгалтерського обліку

1	2	3	4
Інформаційна ефективність	Точність, своєчасність та доступність фінансової інформації	Використання цифрових облікових систем та хмарних платформ	Підвищення якості управлінської інформації
Управлінська ефективність	Швидкість прийняття управлінських рішень	Інтеграція бухгалтерських систем з управлінськими інформаційними платформами	Підвищення результативності управління підприємством
Операційна ефективність	Скорочення часу обробки інформації	Автоматизація документообігу та обробки фінансових даних	Оптимізація бізнес-процесів підприємства
Стратегічна ефективність	Підвищення конкурентоспроможності підприємства	Використання аналітичних можливостей цифрових облікових систем	Підвищення довгострокової стійкості підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [7; 8; 10; 11; 12]

Таким чином, результати проведеного дослідження свідчать про те, що цифровізація бухгалтерського обліку виступає важливим фактором підвищення ефективності діяльності малих підприємств. Вона забезпечує підвищення якості бухгалтерської інформації, оптимізацію облікових процесів, розвиток управлінської аналітики та підвищення результативності управління підприємством. У сучасних умовах цифрової економіки бухгалтерський облік поступово трансформується у важливий елемент інформаційної інфраструктури підприємства, що забезпечує формування аналітичної бази для прийняття стратегічних управлінських рішень.

У праксеологічному вимірі цифровізація бухгалтерського обліку сприяє підвищенню ефективності господарської діяльності підприємства через оптимізацію використання інформаційних ресурсів. Використання цифрових облікових систем дозволяє автоматизувати значну частину облікових процедур, зменшити трудомісткість обробки фінансових даних та скоротити витрати на ведення бухгалтерського обліку. Як зазначають Р. Юнато, Д. Вахаб, С. Ангадіні, А. Пурфіні та Х. Юліанто, цифрові облікові системи забезпечують оптимізацію бізнес-процесів підприємства та сприяють підвищенню операційної ефективності його діяльності [12].

Важливою характеристикою цифровізації бухгалтерського обліку є також її вплив на якість фінансової інформації. У сучасній економічній теорії якість бухгалтерської інформації розглядається як ключовий фактор ефективності управління підприємством. Цифрові технології дозволяють значно підвищити точність, своєчасність та доступність фінансових даних, що забезпечує формування більш надійної інформаційної бази для прийняття управлінських рішень. Як підкреслюють Ф. Кусумавардхані, Д. Ратмоно, С. Вібово, Д. Дарсоно, С. Відьятмоко та Н. Рохман, використання цифрових бухгалтерських систем сприяє підвищенню якості бухгалтерської інформації та забезпечує її більш ефективне використання у процесі управління підприємством [8].

З позицій системного підходу цифровізація бухгалтерського обліку формує нову модель інформаційного середовища підприємства. У межах цієї моделі облікова інформація інтегрується з іншими інформаційними потоками підприємства, що створює передумови для розвитку комплексної системи управлінської аналітики. Завдяки інтеграції бухгалтерських систем із системами управління ресурсами підприємства (ERP), аналітичними платформами та цифровими системами управління бізнес-процесами формується єдиний інформаційний простір управління підприємством.

У цьому контексті бухгалтерський облік виконує не лише функцію відображення господарських операцій, але й виступає інструментом формування управлінського знання. Така трансформація функціональної ролі бухгалтерського обліку є важливою характеристикою сучасної цифрової економіки. Як зазначає Л. Садри, використання цифрових бухгалтерських технологій сприяє підвищенню фінансової результативності підприємств, оскільки дозволяє більш ефективно використовувати інформаційні ресурси у процесі управління [11].

Особливо важливим є вплив цифровізації бухгалтерського обліку на діяльність малих підприємств. На відміну від великих компаній, малі підприємства мають обмежені організаційні та фінансові ресурси, що зумовлює необхідність максимально ефективного використання наявної інформації у процесі управління. У цьому контексті цифрові облікові системи дозволяють значно підвищити ефективність управління фінансовими ресурсами підприємства та забезпечити більш раціональне використання його економічного потенціалу.

Як зазначають П. Гумеде та Б. Дламіні, використання хмарних бухгалтерських систем дозволяє підприємствам отримувати доступ до фінансових даних у режимі реального часу, що значно підвищує ефективність фінансового контролю та управління підприємством [7]. Це створює передумови для більш оперативного реагування підприємств на зміни ринкового середовища та підвищує їхню адаптивність до сучасних економічних викликів.

Крім того, цифровізація бухгалтерського обліку має важливе значення для забезпечення довгострокової стійкості підприємств. У дослідженні Ю. Октари, Р. Новіанті та Т. Анграєні зазначається, що використання цифрових бухгалтерських систем сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств та створює передумови для їхнього сталого розвитку [10]. Цифрові технології дозволяють підприємствам більш ефективно управляти фінансовими потоками, оптимізувати структуру витрат та підвищувати результативність господарської діяльності.

Отже, результати проведеного дослідження дозволяють зробити висновок про те, що цифровізація бухгалтерського обліку виступає одним із ключових факторів підвищення ефективності діяльності малих підприємств у сучасній цифровій економіці. Її впровадження забезпечує підвищення якості бухгалтерської інформації, розвиток управлінської аналітики, оптимізацію бізнес-процесів та підвищення фінансової результативності підприємств. У цьому контексті цифровізація бухгалтерського обліку може розглядатися як важливий інституційний механізм формування сучасної системи інформаційного забезпечення управління підприємством.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що цифровізація бухгалтерського обліку є одним із ключових напрямів трансформації інформаційних систем управління підприємствами в умовах розвитку цифрової економіки. Поширення цифрових технологій, зокрема автоматизованих облікових систем, хмарних платформ та інтегрованих інформаційних середовищ, сприяє зміні функціональної ролі бухгалтерського обліку, який поступово перетворюється з інструменту фіксації господарських операцій на важливий елемент інформаційно-аналітичного забезпечення управління підприємством.

У ході дослідження встановлено, що цифровізація бухгалтерського обліку має комплексний вплив на діяльність малих підприємств. Використання цифрових облікових систем забезпечує підвищення точності, оперативності та доступності фінансової інформації, що створює передумови для формування якісної інформаційної бази управління. У свою чергу, підвищення якості облікової інформації сприяє розвитку управлінської аналітики та підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень.

Обґрунтовано, що цифровізація бухгалтерського обліку позитивно впливає на економічну ефективність діяльності малих підприємств через оптимізацію облікових процесів, зниження адміністративних витрат, скорочення часу обробки інформації та підвищення ефективності використання ресурсів підприємства. Водночас цифрові технології створюють передумови для інтеграції бухгалтерських систем з іншими інформаційними підсистемами підприємства, що сприяє формуванню комплексної системи управлінської аналітики.

У межах дослідження запропоновано методичний підхід до оцінювання ефективності цифровізації бухгалтерського обліку малих підприємств, який передбачає використання системи економічних, інформаційних, управлінських та стратегічних показників. Використання такого підходу дозволяє комплексно оцінити результати цифрової трансформації облікових систем та визначити її вплив на результативність діяльності підприємства.

Таким чином, цифровізація бухгалтерського обліку виступає важливим інституційним фактором розвитку сучасних систем управління підприємствами та формування ефективного інформаційного середовища прийняття управлінських рішень.

Перспективними напрямками подальших наукових досліджень є розроблення кількісних методів оцінювання ефективності цифровізації бухгалтерського обліку малих підприємств, формування інтегрованих моделей взаємозв'язку між цифровими обліковими системами та показниками фінансової результативності підприємств, а також дослідження ролі сучасних цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту, великих даних та аналітичних платформ, у розвитку управлінської аналітики та стратегічного управління підприємствами.

Список використаних джерел

1. Маначинська Ю., Фірчук М. Цифровізація бухгалтерського обліку в контексті відбудови економіки України. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного*

- інституту*. 2024. Вип. 1 (93). С. 118–126. DOI: <https://doi.org/10.34025/2310-8185-2024-1.93.10>.
2. Новіков В. В. Диджиталізація бухгалтерського обліку малих підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. № 3 (105). С. 81–88. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2023-3\(105\)-81-88](https://doi.org/10.26642/jen-2023-3(105)-81-88).
 3. Панасюк В., Мужевич Н. Особливості впливу цифровізації бухгалтерського обліку на бізнес-процеси підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2024. № 4 (89). С. 116–124. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.04.
 4. Гаркуша С. А., Бабенко О. П. Інноваційні фахові технології як чинник цифрової модернізації бухгалтерського обліку. *Економіка та управління*. 2025. № 79. С. 94–101. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-94>
 5. Kraievskiy V., Kolisnyk O., Skoryk M. Digitalisation of the accounting and analytical support service for small businesses. *Економіка розвитку систем*. 2024. Т. 6, Вип. 2. С. 36–41.
 6. Курган Н., Руденко С., Березовська Д. Таксономія спрощеної фінансової звітності як елемент цифровізації обліку малих підприємств України. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2025. № 2. С. 561–567. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-89>.
 7. Gumede P., Dlamini B. Cloud accounting improves financial reporting for SMEs in Zimbabwe: Is it a myth or reality? *Acta Universitatis Danubius. Oeconomica*. 2026. Vol. 22, No. 1. P. 7–24.
 8. Kusumawardhani F. K., Ratmono D., Wibowo S. T., Darsono D., Widyatmoko S., Rokhman N. The impact of digitalization in accounting systems on information quality, cost reduction and decision making: Evidence from SMEs. *International Journal of Data and Network Science*. 2024. Vol. 8. P. 1111–1116.
 9. Rahmawaty P., Mustikasari A., Prasetyo D., Puspayuda A., Liu C., Suhud U. Anxiety and attitudes in micro, small and medium enterprises adoption of digital technology. *Journal of Information Systems Engineering and Management*. 2025. Vol. 10.
 10. Oktari Y., Novianti R., Angraeni T. Impact of accounting digitalization on MSME performance and sustainability. *JURISMA: Jurnal Riset Bisnis dan Manajemen*. 2025. Vol. 15, No. 2. P. 209–218.
 11. Sadri L. The impact of digital transformation on financial performance: A quantitative study of accounting practices in UAE-based SMEs. *Journal of Informatics Education and Research*. 2025. Vol. 5, Issue 4. P. 255–261.
 12. Yunanto R., Wahab D., Anggadini S., Purfini A., Yulianto H. Digital accounting transformation in SMEs: A systematic analysis of operational efficiency improvements in Indonesian context. *Advances in Engineering Research*. 2025. С. 3–13.
 13. Wahyuni T. Accounting information systems for SMEs: A systematic literature review. *Lecture Notes in Networks and Systems*. 2023.
 14. Begum R., Begum F. Digitalization of management accounting in small and medium enterprises: Expansion of the technology acceptance model. *Corporate Governance and Sustainability Review*. 2025. Vol. 9, Issue 2.
 15. Mukamba A. Digital transformation of accounting practices by SMEs in the city of Bukavu in the Democratic Republic of the Congo. *International Journal of Scientific Research*. 2024. P. 41–48.

References

1. Manachynska, Yu., & Firchuk, M. (2024). Tsyfrovizatsiia bukhhalterskoho obliku v konteksti vidbudovy ekonomiky Ukrainy [Digitalization of accounting in the context of Ukraine's economic recovery]. *Visnyk Chernivetskoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu*, (1(93)), 118–126. <https://doi.org/10.34025/2310-8185-2024-1.93.10>
2. Novikov, V. V. (2023). Dydzhytalizatsiia bukhhalterskoho obliku malykh pidpriemstv [Digitalization of accounting of small enterprises]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (3(105)), 81–88. [https://doi.org/10.26642/jen-2023-3\(105\)-81-88](https://doi.org/10.26642/jen-2023-3(105)-81-88)
3. Panasiuk, V., & Muzhevych, N. (2024). Osoblyvosti vplyvu tsyfrovizatsii bukhhalterskoho obliku na biznes-protsezy pidpriemstv [Features of the impact of accounting digitalization on enterprise business processes]. *Halytskyi ekonomichniy visnyk*, (4(89)), 116–124. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.04
4. Harkusha, S. A., & Babenko, O. P. (2025). Innovatsiini fakhovi tekhnologii yak chynnyk tsyfrovoy modernizatsii bukhhalterskoho obliku [Innovative professional technologies as a factor in digital modernization of accounting]. *Ekonomika ta upravlinnia*, (79), 94–101. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-94>
5. Kraievskiy, V., Kolisnyk, O., & Skoryk, M. (2024). Digitalisation of the accounting and analytical support service for small businesses. *Ekonomika rozvytku system*, 6(2), 36–41.
6. Kurgan, N., Rudenko, S., & Berezovska, D. (2025). Taksonomiia sproshchenoi finansovoi zvitnosti yak element tsyfrovizatsii obliku malykh pidpriemstv Ukrainy [Taxonomy of simplified financial reporting as an element of accounting digitalization of small enterprises of Ukraine]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, (2), 561–567. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-89>
7. Gumede, P., & Dlamini, B. (2026). Cloud accounting improves financial reporting for SMEs in Zimbabwe: Is it a myth or reality? *Acta Universitatis Danubius. Oeconomica*, 22(1), 7–24.
8. Kusumawardhani, F. K., Ratmono, D., Wibowo, S. T., Darsono, D., Widyatmoko, S., & Rokhman, N. (2024). The impact of digitalization in accounting systems on information quality, cost reduction and decision making: Evidence from SMEs. *International Journal of Data and Network Science*, 8, 1111–1116.
9. Rahmawaty, P., Mustikasari, A., Prasetyo, D., Puspayuda, A., Liu, C., & Suhud, U. (2025). Anxiety and attitudes in micro, small and medium enterprises adoption of digital technology. *Journal of Information Systems Engineering and Management*, 10.
10. Oktari, Y., Novianti, R., & Angraeni, T. (2025). Impact of accounting digitalization on MSME performance and sustainability. *JURISMA: Jurnal Riset Bisnis dan Manajemen*, 15(2), 209–218.
11. Sadri, L. (2025). The impact of digital transformation on financial performance: A quantitative study of accounting practices in UAE-based SMEs. *Journal of Informatics Education and Research*, 5(4), 255–261.
12. Yunanto, R., Wahab, D., Anggadini, S., Purfini, A., & Yulianto, H. (2025). Digital accounting transformation in SMEs: A systematic analysis of operational efficiency improvements in Indonesian context. *Advances in Engineering Research*, 3–13.
13. Wahyuni, T. (2023). Accounting information systems for SMEs: A systematic literature review. *Lecture Notes in Networks and Systems*.
14. Begum, R., & Begum, F. (2025). Digitalization of management accounting in small and medium enterprises: Expansion of the technology acceptance model. *Corporate Governance and Sustainability Review*, 9(2).

15. Mukamba, A. (2024). Digital transformation of accounting practices by SMEs in the city of Bukavu in the Democratic Republic of the Congo. *International Journal of Scientific Research*, 41–48.

DIGITALIZATION OF ACCOUNTING IN SMALL ENTERPRISES: EVALUATION OF EFFICIENCY AND IMPACT ON MANAGEMENT ANALYTICS

Ihor Okhrimenko¹, Inna Raikovska²

¹*Academy of Labour, Social Relations and Tourism of the Federation of Trade Unions of Ukraine,
3-A Kiltseva doroha, Kyiv, 03188,*

e-mail: iv.okhrim@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3607-870X>

²*Kyiv Cooperative Institute of Business and Law,*

18a Yulii Zdanovskaya St., Kyiv, 03022,

e-mail: raikovskaya@ukr.net; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2670-7277>

Abstract. The purpose of the study is to theoretically substantiate the impact of accounting digitalization on the efficiency of small enterprises and to determine its role in the development of management analytics. The growing digital transformation of the economy leads to the integration of digital technologies into accounting systems, which significantly changes the functional role of accounting in enterprise management. In modern economic conditions, accounting is gradually transforming from a system of recording business transactions into an important element of information and analytical support for managerial decision-making.

The methodological basis of the study is formed by a combination of general scientific and special research methods. The research relies on systemic, institutional and praxeological approaches to the analysis of accounting transformation in the digital economy. The methods of analysis, synthesis, scientific abstraction, comparison and generalization were applied to determine the essence of accounting digitalization and to assess its influence on the quality of accounting information and management analytics.

The study proves that the digitalization of accounting significantly improves the quality of financial information by increasing its accuracy, timeliness and accessibility. The implementation of digital accounting systems contributes to the automation of accounting processes, reduction of administrative costs and optimization of business processes in small enterprises. It is established that digital technologies provide new opportunities for the integration of accounting data with management information systems and analytical platforms. As a result, accounting information becomes a key source for management analytics and strategic decision-making.

The scientific novelty of the study lies in the substantiation of the relationship between accounting digitalization, the quality of accounting information and the development of management analytics in small enterprises. A methodological approach to evaluating the efficiency of accounting digitalization based on economic, informational and managerial indicators is proposed.

Practical significance. The practical significance of the research results lies in the possibility of using the proposed methodological approach to assess the efficiency of accounting digitalization in small enterprises. The obtained results can be applied in the development of digital accounting systems and in improving the information support of enterprise management.

Conclusions. The research confirms that accounting digitalization is an important factor in increasing the efficiency and competitiveness of small enterprises. Digital technologies improve the quality of accounting information, enhance management analytics and contribute to more effective managerial decision-making. Further development of digital accounting systems will play a crucial role in forming an integrated information environment for enterprise management.

Keywords: digitalization of accounting; small enterprises; managerial analytics; digital transformation; enterprise performance efficiency; accounting and analytical system; managerial decision-making.

Стаття надійшла до редакції 09.10.2025

Прийнята до друку 23.12.2025